

EL PRESIDENT ENS VISITA

El Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya va decidir visitar Ells. Solia efectuar incursions de tempteig, com un saltamartí. Van avisar l'Ajuntament: sense protocol, jornada de treball, com si es tractés d'un dia rutinari. En Cranes es va preguntar moltes vegades què era allò que els polítics entenien per treball, sobretot en jornades de treball anunciades i en dinars de treball concertats. Dels anomenats dinars, n'havien celebrat una pila. Sempre havien menjat molt, criticat molt, conspirat molt i treballat poc. Volia observar de prop la jornada.

Com a responsable d'Àrea de Ciutadania, en Galtones va organitzar el sarau. Això de Ciutadania era un muntatge seu. Sota aquesta clau hi apilava Protocol Ciutadà, Acció Ciutadana, Relacions Ciutadanes, Estadística Ciutadana... Va voler ocupar-se també de Defensa Ciutadana i Trànsit Ciutadà, però el xèrif Lobón, al davant dels seus urbans, li va dir que si s'havia d'encarregar de Defensa i Trànsit, què collons hi pintaven, ells i els seus llops municipals? Ja sabia que alguns números fornits i guapos el tornaven boig, però se'ls hauria de lligar d'una altra manera. En Galtones, amb tantes àrees dintre de la seva Àrea, no feia res més que acumular personal, sobretot joves, sota l'excusa que havia de proporcionar treball al jovent, el col·lectiu més castigat per l'atur; acumulava personal i poder.

L'Honorable va arribar puntual. En Ramiro s'havia dormit. Des del cotxe del president fins a l'entrada de l'Ajuntament s'hi havia col·locat una catifa. Així treballaven cada dia? Amb catifes? L'ordenança de la porta no sabia què dir. Com que allà no hi havia ningú més que ell, va prendre la iniciativa. Va fer un senyal. Juntament amb altres ordenances, van començar a enrotllar la catifa, i van atrapar els baixos dels pantalons al president, que va haver d'espolsar-se'ls. Els urbans anaven vestits de vermell i amb plomall. Es van quadrar. Així treballen cada dia? De gala? En Lobón sí que havia arribat.

—Fora, aquestes disfresses! De blau, de blau!

Els regidors que eren allà es van dirigir a la sala de protocol. En Galtones havia trucat a en Ramiro. Que corris, que ja és aquí. En Ramiro va arribar traient-se les lliganyes i fent-se el nus de la corbata. En Galtones ho havia

dit al senyor Carpa: entretingui'l ensenyant-li els despatxos. Els despatxos tenien poc per a ensenyar. El meu no, havia afegit en Galtones. I el senyor secretari: doncs vaja, si és l'únic que val la pena que vegi... En Galtones sabia que encara que es digui sense protocol, les coses tenen el seu protocol. Així que advertí de com col·locaria la regidoria per rebre el president. Tothom en bateria, en Ramiro al mig. Ell faria de presentador d'ambaixadors. Primer presentaria l'alcalde i després els regidors, segons el càrrec i la graduació. A en Cranes li engegà:

—Tu, no.

—Que jo no què?

Que no podia posar-se a la bateria perquè no era tinent d'alcalde. Tampoc no ho eren altres. Va preferir callar. Sempre va ser gandul per a les discussions. A ell no li calia sortir a la foto política. L'Alfonso Guerra encara no havia deixat anar la frase “qui es mogui no surt a la foto”, però allà tothom es “movia” per sortir-hi. Com a escriptor, ja apareixia força en altres fotos; encara que era més regidor que escriptor, continuava sentint-se més escriptor que regidor. No va poder deixar de recordar que en Galtones era qui hauria hagut de dir al brigada de la guàrdia civil: aquí el senador del regne. A un costat esperaven les taules repletes de canapès —aquelles petites joies de bijuteria comestible—, de dolços —aquella bijuteria de petites joies comestibles— i de begudes —la benzina imprescindible de les reunions socials—. Els cambres anaven d'etiqueta: esmòquing, corbatí i guants blancs. Els regidors, encara que més despreocupats, anaven tots en vestit. El dia de la presa de possessió, tan sols portava vestit en Ramiro, perquè sabia que seria alcalde, i els de CiU i els d'UCD, perquè era la seva vestimenta de costum. Comunistes i socialistes exhibien anoracs, caçadores, jerseis, mànigues de camisa... Ells eren com eren i no els canviaria el càrrec. Ara, els socialistes, ja sempre anaven elegants, alguns amb uns vestits que lluien com armadures. En Ramiro, botons de puny d'or i agulla d'or a la corbata. Els comunistes “encara” vestien malgirbats, sobretot els que anaven per a *zorropotrops*, excepte en cerimònies com aquella. En Galtones resplendia de goig. Aquella tramoia, l'havia muntada ell.

El president entrà a la sala amb la seva cohort. A més de consellers, assessors i secretaris, portava animals: alguns goril·les, una cabra i un lloro. El secretari Carpa vacil·lava. Els goril·les ostentaven bíceps; la cabra, una barbata, i el lloro, coroneta. En Galtones va fer senyals al senyor Carpa. Que encarrilés el president cap a ell. El president, encara que era primer mandatari de Catalunya, i encara que Ells era Catalunya, jugava en camp contrari. Imperceptibles, l'envaiïen limitacions i síndromes ambientals. Va veure en Cranes i va veure el cel obert. Es va dirigir cap a ell. En Cranes avançà cap al president. Es van fondre en una abraçada. En Galtones es va reintegrar a la bateria.

—Què hi ha, Jordi?

—Com va, Ferran?

—Vine, que et presentaré el personal.

El president i en Cranes presumien de ser amics. Havien anat de bracet durant la subversió, s'havien manifestat plegats, havien conspirat units quan tots eren un i no com llavors, que ja no havia uns, sinó infinitat de tots. Al seu dia, quan el president era en Pujol i no el president, havia ovacionat *N'estem fins als botons*. No tindria bons botons catalans qui no llegís aquell llibre. I el llibre havia estat una botonada.

—Com està, la Lola? Dóna-li records.

—I la Marta?

Davant de la bateria, en Cranes va recitar: aquest és en Ramiro Alonso, el nostre alcalde. Es van donar la mà. Aquí en Jaume Ferrer, primer tinent d'alcalde i secretari del PSUC d'Ells. El president va dir que el coneixia d'alguna cosa. En Ferrer li va dir el lloc on havien coincidit i el president assentí:

—Això mateix.

En Cranes va continuar desgranant la llista. L'Agustí Sala: el tinc a Esports amb mi. L'Ardevol: porta els temes de Joventut. L'Argulaga: és a Urbanisme. En Ray: Ensenyament. La Joana Linares... El president presentava els seus. Tots menys els goril·les. Hi havia un embolic de mans impressionant. La cabra portava serrell, melena i clenxa i, el lloro, barbota. La cabra saludava: bé, i el lloro: pau.

En Cranes va presentar l'altra ala de la bateria. En Lobón: s'encarrega de la guàrdia urbana. La Rosa Bernat: Sanitat i Serveis Socials. En Mascarell: Economia i Finances... En Galtones esperava el seu torn, mel·liflu, amb les galtones que li brillaven. Aquest és el que no em deixa posar aquí per saludarte. Es diu Culebreja... Colebrija, Colebrija, el corregí en Galtones Culebreja. Li fulguraven les pupil·les darrere la muntura de les ulleres i les galtones se li van posar vermelles. Com veurà, senyor president, el senyor Cranes té un sentit de l'humor inusitat.

—Sí. Ens ho va demostrar amb *N'estem fins als pebrots*...

—Botons —digué en Cranes.

—És veritat: botons.

El president va abraçar els dos regidors convergents. Els altres s'esforçaven a somriure tant com podien. En Galtones es va posar a donar ordres als cambres.

—Xampany!

Allargà la copa al president. El xampany encara no era cava.

—Faci el favor, Honorable...

Els diàlegs transcorrien en català. Fins i tot els que el parlaven malament o amb poca gràcia, o no el parlaven, el parlaven amb el president.

—Així comencen les seves jornades de treball, amb xampany?

El president en va beure un glop i deixà la copa a la safata del cambrer, que s'havia acostat amb més copes.

—Anem per feina!

Van afanyar-se cap a la sala de plens. En Galtones es va girar cap al cap de cambrers. No serveixi res a ningú. Tan sols s'havia destapat una ampolla. Tornem de seguida. S'havia de resguardar el tresor alimentari d'aquella llogada de hienes: urbans, ordenances, secretàries, tècnics, oficinistes... A la sala de plens no hi havia ningú. Tothom feia guàrdia prop de les safates. En un moment determinat, el cap de cambrers va dir que no passarien allà tot el dia, això no era el que havien acordat, vigilant unes coses que eren per a menjar, això sí que era el que havien acordat, així que cridà amb sorna i amb sarcasme: bufet obert, de tot i per a tothom, i es van posar a beure i a endrapar fins i tot els cambrers. L'ordenança Isidoro entrava i sortia del ple durant el ple amb el mostatxo humit de xampany i whisky, amb engrunes i restes de crema i nata sembrades a l'uniforme. El xampany es destapava amb cura i en silenci. Xup! En Simón Culebreja es va acostar un moment traient colobres pels queixals. Tan sols va dir: mare meva. I el cap de cambrers: era inevitable. I en Galtones: doncs jo no em quedo en dejú. I va tornar al ple i va passar unes quantes pastes seques a l'Alcalde. I als regidors. I els regidors anaven i venien, mastegant. I la cohort i el zoològic presidencials. I els que menys menjaren, o no menjaren res, a part del president, van ser els que en aquell moment desgranaven alguna ponència, i en Cranes, perquè li feia vergonya, i en Ferrer, perquè mantenia la dignitat, i la Joana, perquè estava a règim, i els comunistes, perquè eren així, ètics i estoics, menys en Sala, que es sentia més patrici romà que mai, i allò el divertia molt... El president només repetia, tota l'estona: així són, les seves jornades de treball? I en Ramiro: només avui, només avui...

El ple va ser fictici. Encara que sabien que era fictici, s'ho van prendre com si fos un ple ple de feina. En Cranes s'avorria. Els altres suposava que també, però passava com amb el dolor, que només saps que el teu és cert. El president mirava a tot arreu amb curiositat; al mateix temps, escoltava atentament. Inclina el cap. Parpellejava. No feia la sensació que s'avorrís. Es podria dir que tot ho escodrinyava. A més de fictici, va ser un ple de paper de seda. Els regidors amb ponència presentaven el pla d'actuació de tot l'any per més que ja n'èrem a la meitat. S'havia de ser breu i parlar vuit o deu minuts, únicament. En Mascarell, Hisenda, va parlar 20 o 25 minuts; la Rosa Bernat, Sanitat i Assistència Social, 9; en Ray, Ensenyament, 17; en Galtones, Àrea de Ciutadania, 8; en Rufino Riz, Ocupació i Indústria, 4; en Cranes, que va cronometrar tots els altres, no va encertar a cronometrar-se a si mateix: va ser-hi força estona, per més que en Ramiro va tornar a demanar brevetat;

en Lobón, Seguretat i Defensa Ciutadana, 11'3; en Riba (CiU), Serveis Municipals, 7; en Sánchez Torres, el Boiximà, Urbanisme i Habitatge, 15... Entre els escassos assistents al ple hi havia un inefable amb cara de savi, del qual, com que havien dit que era un expert en rodatges municipals, en Cranes juraria que tenia cara de setrill o que li sortia un broc de setrillera que no intentava dissimular per enlloc.

En Migueli havia llegit: “Un organigrama funcional de cada àrea agruparà per funcions el personal funcional que funcionarà per funcionaments homogeneïtzats i en una línia funcionalment més jerarquitzada amb la introducció funcional dels comandaments intermedis funcionaris en aquelles funcions per les quals es considera necessària una alternativa homologable que funcionaritzï tots els funcionaris que funcionen...”. El Molt Honorable hi donava voltes. Pensava que el discurs no havia funcionat? En Cranes va recitar el seu discurs. Amb en Sala i l'Ardevol, l'havien fet a corre-cuita.

La Cultura ha estat la ventafocs dels règims dictatorials. L'escassa ajuda que li donaven els organismes oficials, en lloc de potenciar-la, la feia desaparèixer. Conscients que per al poble representa la necessitat més peremptòria, perquè és el que més li ha faltat, aquesta ponència ha estudiat a fons les possibilitats de què disposa i ofereix un pla d'actuació dins de la mancança de mitjans econòmics. La nostra ponència abasta disciplines que tenen punts concordants entre si —biblioteques, museus, exposicions, teatre, recitals...—, però al mateix temps ofereix paradoxes singulars i desconcertadores, la més flagrant de les quals és la unió d'Esports i Cultura. És una filosofia que se'n escapa. Ja que la tradició agermana aquests antípodes, assumim el repte i en cercarem el raciocini i l'equilibri. Tinguem en compte que, així com la Cultura fou ignorada pels règims feixistes, l'Esport en va merèixer un tractament completament oposat, però en la seva vessant espectacular, i el van oblidar com a dret de l'individu respecte a la realització física i mental, mentre que és aquesta realització de la persona la que eleva l'Esport a la categoria de Cultura i el que aquesta ponència pretén evidenciar. Els hereus d'aquesta Cultura i aquest Esport són els nens, els adolescents i els joves, d'aquí que el nostre especial interès estigui dirigit cap a aquestes edats, les més influenciables en la mateixa trajectòria humana. Aquestes aspiracions estan recollides en el nostre apartat de Joventut i Esplai (l'espai que portava l'Ardevol), en què ens plantegem, com a principal objectiu, l'educació durant el temps lliure de nens i de joves, que només tenen el carrer per entretenir-se. Cultura representa autorealització, aprendre a pensar, saber disposar del temps lliure, lluitar per aconseguir aquest temps. És la salvació del deshumanisme a què et sotmet aquesta societat de consum. Però nosaltres no intentem defensar una tesi doctoral, sinó un pla de treball...

En Cranes havia llegit en català. En castellà només ho van fer en Mascarell,

en Riz, en Lobón i en Migueli (Hisenda, Ocupació, Seguretat i Personal). En Cranes va tenir sort de l'Ardevol, que va compondre el redactat definitiu en solfa catalana. En Jordi Pujol va fer clap, clap, amb les mans. Ningú no havia aplaudit ningú. En Pujol, només a en Cranes. Després li va dir:

—Ha estat molt bé...

O:

—Has estat molt bé...

Dues coses diferents. A en Cranes li agradava més la segona afirmació. Els altres li van dir que havia dit la primera, perquè es referia a tothom. En Pujol va dir a en Ramiro:

—Anem per feina!

I van sortir com un llamp de l'Ajuntament, tothom mirant amb salivera cap enrere, cap a la sala de la gresca, alguns fent una incursió —raid ocellot o picat d'avió, vols rasants— i arrabassant una mica el que quedava. Visitaren les obres del metro en construcció, una estació terminal que era com un cul de llodriguera.

—Anem per feina!

Trotaven. Pujaven i baixaven dels cotxes en fila. Els municipals —motoristes i de peu— anaven bojós, xiulet va, xiulet ve, la circulació col·lapsada. La regidoria corria cercant el cotxe corresponent. Els cotxes eren com escarabats metàl·lics. O com paneroles. Tots negres. En Riba (CiU), degà dels regidors, ja no es movia de l'escarabat que li havia tocat a sorts. Esbufegava.

—El president em matarà...

Van visitar el mausoleu farònic avarat al costat de l'autovia des dels temps de la Mariacastanya. Aixecat en època del franquisme, tenia l'estil del Valle de los Caídos i estava inacabat. Hi faltaven detalls, aquells detalls que fan que totes les obres d'Espanya semblin la *Inacabada* de Beethoven. El regia un patronat compost per senyorettes *pijis* de l'aristocràcia barcelonina, dames cursis de l'aristocràcia barcelonina i cacatues velles de l'aristocràcia barcelonina. Al vestíbul s'hi podia jugar a futbol. Més que un vestíbul semblava un aeroport. Per què no funcionava? Ningú no ho sabia. Un cop desaparegut el franquisme, desaparegueren les subvencions. Massa vinculat a l'antic règim, era com si se'l castiguéss. Les senyorettes *pijis* havien conegut aquell mausoleu quan eren nenes, les dames cursis, quan eren senyorettes, i les cacatues velles, quan eren senyores. El president el va beneir, va prometre posar-lo en marxa, va jurar que el subvencionaria —o les senyorettes, dames i cacatues ho van entendre així— i el va donar per inaugurat. Durant el franquisme no hi havia prou el que fos per a omplir-lo. Quan vam ser allà, tampoc. Més endavant es va dir que s'acostava una epidèmia d'alguna cosa que l'ompliria. El mausoleu va continuar estancat igualment. Era com el fantasma d'una òpera antiquada. Ningú no hi pensava. Semblava invisible, malgrat la seva visibilitat. El president va dir:

—Anem per feina!

I tothom a córrer.

El galliner *piji*, cursi i cacatua es va quedar amb els canapès i el seu xampanya, perquè elles deien xampanya i no xampany, igual que més tard havien de pronunciar *caba* i no *cava*. El sèquit presidencial i municipal va tornar a mirar enrere amb salivera.

El president va voler visitar la casa quarter de la guàrdia civil. Sempre que anava a algun poble visitava en primer lloc la guàrdia civil. La guàrdia civil polsava com ningú el pols de la localitat. El president sabia que si la guàrdia civil i la construcció funcionaven, el país funcionava. La resta eren punyites. Punyetes, rectificà en Ramiro. Punyetes, amb *e*, i no amb *i* ni amb *a*, rematà el president. En Ramiro al·legà que a Ells només un brigada i un caporal, i no sabia si algú més, constituïen la guàrdia civil. Allà, eren la policia nacional i la “nostra” guàrdia urbana les que vetllaven per mantenir la llei i l’ordre. El president insistí: encara que fos un minut. El brigada s’allisava la guerrera i l’ordenança li allargava el tricorni. “A les seves ordres, president. Sense cap novetat, per ara”. El brigada era un tap de bassa. El president el va agafar per una espatlla i van anar a passejar una estona tots dos sols. Li parlava en castellà. El brigada l’informà que a Ells, ETA no hi tenia res a fer. El president va tornar a ordenar: “Anem per feina”. El brigada es va quadrar. L’ordenança, també. La comitiva va tornar a fer bramar el seu moviment. En Ramiro es maleïa a si mateix per haver presentat el brigada com a comandant en lloc de presentar-lo com a caporal. Quan havia dit comandant, el brigada havia contestat: aviat, aviat... Al restaurant La Gallina Refredada, el millor restaurant d’Ells —era millor Hijosdalgo, però aquell tenia el nom en català—, havien preparat el tiberi. Així treballen cada dia?

A en Ramiro, les orelles se li enrogiren, com als sàtirs.

—Alguna cosa havíem de fer, president.

Per poc no es quadra, estil brigada.

El president assegurà que menjaria qualsevol cosa. Ho va fer mig dret, abandonant la taula per anar a donar la mà als tafaners i als que rondaven per allà a l’atzar de la casualitat. Els goril·les, amb la mà a l’aixella, deien: “Qualsevol dia, president, el fotran”. La cabra deia: bé!, i el lloro: pau! La cabra portava bufanda i lents de contacte, i el lloro, ulleres. El president tornà a la taula.

—Anem per feina!

De nou es va posar en moviment tot un núvol de mosques. A més del bocí a la boca, la majoria procuraren emportar-se alguna cosa a la mà. En Galtones mirava desolat tanta vitualla pagada i no gastada.

El president desitjava immiscir-se en els barris de la immigració. Es passejaren per Can Terra, Can Pitulet, La Floresta, L’Encantada, la barriada

del Cuchi-Cuchi... En Galtones treia el fetge per la boca, suava, es passava el mocador per les galtones. En Riba encara no sortia del cotxe. El president donava la mà a la gent, hi parlava, acarona els nens, entrava a les cases... La cabra i el lloro se'n separaven menys que els goril·les. També donaven la mà a qui se'ls posava davant. La cabra —béee!— es deia Bernabé, i el lloro —pau, pau, pau!— es deia Pau. El públic li plantejava tota mena de problemes, al president. Ell deia: el vostre alcalde, el vostre alcalde... En Cranes va tenir dos pensaments surrealistes. Si esborréssim la paraula problema, desapareixerien els problemes? Seria un problema, que no hi haguessin problemes? I un tercer surrealisme. Podria dir-se problema, a no haver-hi problemes, si no existia la paraula problema? Va començar a sentir-se autista. Dins del globus terraquí els arbres naixien cap a l'interior, el sol es trobava al centre i els núvols navegaven en remolí. Al barri de la Forja, els mateixos veïns que en els temps de les manis *anti*, a en Pujol, *kaputt*, ara els sortia fum dels palmells mentre l'aplaudien. A les primeres legislatives parlamentàries catalanes, havia estat elegit sense el consens dels barris de la immigració. Ara se'ls estava traginant. En Cranes començava a comprendre la jornada de treball. Mormolà a en Ramiro: com és que et deixes trepitjar el terreny al teu propi terreny? En Ramiro va arronsar-se d'espatlles. Ell no es presentarà per ser alcalde d'Ells. Jo aquí hi tinc guanyades les eleccions que vénen, les que vinguin i les que vindran. Avui és una jornada simbòlica de treball, és a dir, de dia lliure. Tenia ganes de descansar. Descansar de què? En Ramiro li va fer l'ullet. Dels fills de puta que ens envolten. Dels meus més que dels teus. La cabra es deia Pere Bernabé Corcel, i el lloret, Pau Xirach. Els goril·les, Paco, Pepe, Manel, Ramon, Miquel, Celestino...

—Anem per feina!

Volaren —rrrrrrrrr— cap al casal o Club Infantil-Juvenil Bellresguard. Cubista. Modern. El visitaren de peus a cap, perquè van entrar per la part posterior. L'alcalde Ramiro explicava al president Pujol com els socialistes s'havien jugat el coll davant uns certs perjudicis veïnals fruits de la incultura i la ignorància que en refusaven l'edificació. Si va ser a ell —a en Cranes— qui van posar a la proa... Ell i el seu grup on quedaven? Qui havia estat el catalanista? Qui el comunista? Qui era el cabró? Tot era pur disseny. Colors vius. A l'aigua de la piscina hi suraven pilotes grosses. Hi nedaven uns quants nens. Al gimnàs s'hi esperaven els pares dels nens. Ara respiraven satisfets. Alcalde, president, cohort, inclosa la fauna, pujaren a la tarima. De la fauna, el president només en presentava la cabra i el lloro.

Parlaren l'Ardevol, en Ramiro i en Pujol, per aquest ordre. Allò era una espècie de reinauguració del local. L'Ardevol, encarregat d'assumptes juvenils, va insistir en els molts projectes que projectaven per al casal. L'alcalde, sobre aquest Ajuntament que arribava a vetllar tant pels seus súbdits. Mentre

garlaven, el president es treia targetes de les butxaques de l'americana i anotava observacions. Quan va parlar, aquestes targetes se les va anar traient de la màniga, com els asos i els comodins dels jugadors de pòquer. Parlava en castellà. El públic era xarnegada pura. Els atorgà la carta de la catalanitat. Vostè que m'escolta, digué. Amb el dit índex assenyalà abstractament. Tota la primera fila, part de la segona i alguns de la tercera es miraren a si mateixos, miraren al del costat, es giraren. El president continuà: Sí, vostè que es gira, vostè que es torna a girar. Primera fila, part de la segona, alguns de la tercera, tots es van posar la mà al pit. Jo? Sí, vostè. Vostè és més català que els mateixos catalans. El català tradicional, el català de generacions, ho és perquè sí, només per haver nascut aquí. Vostè ho és perquè ho vol, perquè té la voluntat de ser-ho. Això té mèrit... El públic es trencava les mans en aplaudiments. En baixar de l'escenari tothom el volia tocar, com es toca un talismà. I tota la primera fila, part de la segona i alguns de la tercera, deien: t'hi has fixat, com se'm dirigia? A la qual cosa els altres contestaven: ha estat a mi que m'ha assenyalat... Entre els assistents, en Cranes hi va descobrir la Guiomar. Portava una minúscula faldilla de cuir arran de calces, mitges negres, jersei negre. També va tocar el president. Per a fer-ho es va repenjar en en Cranes. A en Cranes li va venir un acalorament i li va bategar l'entrecuix. Em busca a mi, aquesta dona, o em busca un compromís? El president va dir:

—Anem per feina!

El president insinuà a en Cranes en una conversa a part que hauria d'escriure algun article sobre aquells futurs premis Nobel catalans —la cabra, el de Literatura; el lloret, el de la Pau— que Catalunya patrocinaria, i demanà als que l'acompanyaven que l'informessin. La cabra deia “bé!” a la política convergent, beneint-la, en una obra èpica en què el president era Sant Jordi, Convergència el cavall, Catalunya la princesa, els socialistes el drac... I el de la pau, què feia? Entre altres coses, quan els independents buscaven brega, o entre ells o contra la policia, es passejava pel mig tot dient: “Pau, pau, pau”. I què passava? “Que tothom l'atonyina”, aclarí un de la cohort.

—Anem per feina!

En Cranes va escriure sobre el lloro. Sobre la cabra, no. El lloro digué: pau!, quan va llegir la ressenya, i la cabra: enveja!

—Anem per feina!

La feina, per aquell dia, s'havia acabat.

Tothom, baldat, va fer: uf!, menys el president.

EL TERCER COP NO FALLA

No va ser aquesta, l'única vegada que en Galtones em va repudiar. Somreia (en Cranes) i rumiava. No? Sí. Quan inauguraren l'escola Joan Janer, per exemple. En Janer era un mort il·lustre, fill d'Ells. Poeta, fundador d'un diari ellenc en els vells temps republicans, editor, li havien dedicat una escola al centre de la ciutat. L'havia d'inaugurar el conseller d'Ensenyament de la Generalitat. En Cranes, que presumia dient que en Janer l'havia descobert com a escriptor, es considerava part contractant del tripijoc inaugural, però en Galtones li va treure el caramel de la boca. No podia moure els fils pels motius de sempre: encara que era regidor, no era tinent d'alcalde. Tampoc no ho era en Joan Ray. Però en Ray era regidor d'Ensenyament. No solament no es podia col·locar a la bateria de recepció, sinó que tampoc no podria ser a la taula presidencial. Millor, així podria atendre a la família d'en Janer, viuda i filles. En Galtones, apressant-se, va ser qui les va rebre i les acompanyà fins a les cadires del costat de la tarima, lloc privilegiat al qual en Cranes tampoc no podia accedir. En Cranes, en lloc de dir-li el nom del porc, s'empassava les paraules. Però va arribar el conseller i va arribar com el president, sense trepitjar el seu terreny encara que el terreny, competentment, fos seu. Així que quan va entrar a l'escola i va veure en Cranes, es coneixien —qui no coneixia en Cranes?—, va veure una llum de situació. Hola, Cranes, tu per aquí? Es van fondre en una abraçada. Vine, digué en Cranes, que et presentaré el personal. Acostant-se a la bateria, li presentà l'alcalde, en Ferrer, en Ray... Per qüestions d'Ensenyament, en Joan Ray i el conseller Joan Guitart també es coneixien i també es van abraçar i el conseller comentà que no sabia que en Ray i en Cranes fossin al mateix Ajuntament. En Ray va explicar que hi eren, i molt a prop, l'un a Ensenyament i l'altre a Cultura, i al mateix grup polític, i tots dos independents, i a en Galtones li pujaven i li baixaven els colors, cosa que significava que la ràbia i l'enveja li cavalcaven per dins, i en Cranes també el va presentar a en Guitart: aquest és en Culebreja; mai no em deixa posar amb les autoritats perquè us rebi...

—Colebrija, Colebrija. Sempre estàs de broma, Cranes. No li faci cas, Conseller...

Tothom va riure o somriure, depenent del cas.

En Cranes va presentar la família Janer al conseller. En Janer havia estat el seu editor fins que va morir. El conseller ho va trobar suficient perquè en Cranes dissertés amb més coneixement de causa que ningú sobre aquell acte inaugural. El va col·locar al seu costat. En Galtones va acabar assegut en una punta de la taula presidencial. No va parlar gens. No hauria volgut parlar encara que li ho haguessin proposat, deia en Cranes quan ho explicava. Feia cara de tenir una processó dins del cos. L'alcalde justament tancava l'acte quan va sonar un tro. Em va sorprendre, deia en Cranes quan ho explicava; em va sorprendre perquè en un acte tan assenyalat no hi esqueia el mal temps. Potser la ira concentrada d'en Galtones havia aconseguit aquest miracle al revés. No es tractava d'un tro. Els vidres de la porta d'entrada saltaven per l'aire. Per l'obertura de la trencadissa s'hi colava el torrent repetitiu de la gentalla, el seu eslògan gastat d'*el pueblo unido jamás será vencido!*, i tothom, menys el conseller i el seu sequirei i la família Janer, cridà:

—La Forja!

—La què? —preguntà el conseller.

L'alcalde, parlant fluixet, el va posar al corrent mentre els gorilles els escortaven i a nosaltres ens desescortaven i els urbans de la porta feien barrera davant la massa energúmena.

—Haurien de sortir per la part de darrere —assenyalà el sergent Brigada de la policia municipal.

Ho van fer així, burlant els cridaners de la porta. Reclamaven la presència de l'alcalde. La Lola es va posar més histèrica del que ja era, cridant a en Cranes que no es fiqués en embolics, que no havia de donar la cara per ningú, perquè segons explicà en Cranes així mateix, allà, l'únic que va donar la cara va ser ell.

—Què passa? —va cridar als antiforja.

—Això no és assumpte teu, Cranes.

—Com que no? —cridà en Cranes—. Jo sóc Cultura.

En Cranes exclamava que va pensar: "Tu ets una merda", em cridaran ara. Però no. Els *anti* van cridar:

—Volem veure l'alcalde!

I van continuar cridant estona i estona, hores i hores: estona perquè no es creien que l'alcalde s'hagués esfumat; hores perquè, convençuts de la fugida, no tenien ganes de parar la seva matracà. Ajudava el fet que en Ginés li havia agafat tant de gust al megàfon com en Basilio i en Belmonte, i no es cansava de bramar. Des que la poli li va triturar l'embut es podia dir que sonava més bé. Accentuava les erres.

—Que la Forrrrja i el seu fum se la fiquin pel cul!

I en Cranes:

—Qui se l’ha de ficar?

I allò de :

—Fums no volem, que no fumem!

—L’alcalde i tots els de l’Ajuntament.

En Ginés Cascales puntualitzà:

—Tots menys tu, Cranes. Tu no hi tens res a veure. Tu ets diferent.

—Precisament perquè sóc diferent i perquè ocupo el càrrec que ocupo, tinc l’obligació de defensar l’escola i la cultura que representa, i també la cultura que represento jo.

Arribaren en Basilio i en Belmonte, mugint també pels seus artefactes masegats.

—BASILIO: Veí, unej-te, el froblema és de tothom!

—BELMONTE: Flontaminafió, no; llocs de frefall, sí!

El seu megàfon estava més fet pols que el d’en Ginés i el d’en Basilio.

—VEÏNS: El problema és de tothom!

—ATURATS: Llocs de treball, sí!

—TOTS: Ni fums ni perill, barri tranquil!

—L’ECO: Fums i perill!

—CRANES: Però què deuen tenir-hi a veure, aquesta gent amb la delinqüència? Què hi té a veure, l’escola, amb el problema de la Forja? Durant franquisme demanàveu escoles, ara que les teniu us les carregueu...

—BASILIO, BELMONTE, GINÉS, VEÏNS, ATURATS, TOTS, L’ECO: Nosaltres altre només sabem em que això no es talla alla de seguida ida perquè l’Ajuntament tament no ho vol ol i perquè no li convé ve...

Misteriosament va aparèixer la Guiomar. Portava pestanyes postisses llargues, arrissades, tenia els ulls bonics, els llavis pintats, un vestit vermell i una bossa de mà xarolada.

—GUIOMAR: Obscurantistes! Retrógrads!

—TOTHOM-TOTHOM: Guiomar, coi, no et posis així!

—GUIOMAR: Calumniadors! (i a en Cranes, fluixet) Ja em va dir en Daniel que em vas defensar. Mua! Et menjaria.

—CRANES (*per dintre seu*): Quina una en deu portar de cap, aquesta paia? Segur que els camaleons no tindrien cap problema, però jo...

—GUIOMAR: Bàrbars, vàndals!

En Simón Culebreja, segons en Cranes, no va parar, va tornar a la càrrega. Qui cerca, troba. Amb motiu de l’entrega d’una medalla d’or que penjava d’una cinta als vells més vells del poble —havien de passar dels noranta anys, eren una dotzena, en Currutaco només en tenia vuitanta-nou, i plorava perquè es quedava sense medalla, les normes eren les normes, la Rosa Bernat (Sanitat i Benestar) i en Galtones eren inflexibles— van muntar una tarima

amb seients, escales, baranes i garlandes, on es col·locaren les autoritats i la gent de la Caixa, que pagava les medalles —les cintes les pagava l'alcaldia—, amb l'Alcalde-Ciutat i el Director-Caixa al centre de tantes personalitats, o que es pensaven que eren personalitats. En Galtones va dir a en Cranes:

—Tu aquí no. Tu no ets...

—Sí, ja ho sé, no sóc tinent d'alcalde ni pertanyo a Sanitat ni a Beneficència.

—Beneficència, no, això s'ha acabat: Benestar Social.

—No sé ni per què he vingut.

El van posar a la tercera fila. Quan el director de la Caixa arribà, no va dir: Hola, Cranes, tu per aquí? —no el coneixia—, i va passar desapercebut, per la qual cosa no va col·locar cap cinta amb medalla als nonagenaris, però sí que les van col·locar el Director-Caixa, l'Alcalde-Ciutat, la Ponent-Sanitat, l'Àrea-Ciutadania, el Primer-Tinent-Alcalde (en Ferrer), el Comissari-Cap-Superior-Policia, el Caporal-Lloc-Guàrdia-Civil, perquè no eren noms ni persones, eren càrrecs i res més, el Segon-Tinent-Alcalde, el Director-Residència-Sanitària, el Coronel-Blindats, el Director-Fundació-Caixa, el Vocal-Sanitat-Diputació, dotze també justos, un per nonagenari. Al costat d'en Cranes, en Currutaco plorava.

—Si els faig demà. Per un dia, per un dia. Esnif, esnif, esnif...

En Cranes es va posar la mà a la butxaca i en va treure una medalla-cinta de les que guardava per als poetes.

Tingui. No digui res.